

Posudek vedoucího bakalářské práce

Název práce: **Zbarvení keramiky kultury s lineární keramikou jako indikátor způsobu výpalu**

Autor: Tereza Tomanová

Studijní program: B7109 Archeologie

Studijní obor: Archeologie

Cílem bakalářské práce T. Tomanové bylo zmapovat barevnost povrchu u vybrané kolekce nádob kultury s lineární keramikou a pokusit se o její interpretaci z hlediska uplatněného způsobu výpalu s využitím srovnání s experimentální kolekcí keramiky se známým průběhem výpalu. Téma práce vychází ze skutečnosti, že způsob výpalu ovlivňuje barevnost keramiky a o ní je tak možné uvažovat jako o jednom ze základních znaků umožňujících podmínky výpalu interpretovat. Potenciál tohoto znaku pro rekonstrukci způsobu výpalu nebyl prozatím v archeologické literatuře plně využit. Práci T. Tomanové lze tak v tomto smyslu považovat za pionýrskou. To je situace, která na studenta klade vyšší nároky, než aplikace zavedeným postupů zpracování a vyhodnocení archeologického materiálu. Studentka musela řešit vlastní popisný systém barevnosti jeho grafické znázornění i postupy vyhodnocení.

Úvodní kapitoly postupně představují jednotlivá témata klíčová pro zpracování dané problematiky: archeologickou problematiku neolitického sídliště v Bylanech, které bylo využito pro výběr kolekce studovaných nádob, a problematiku technologického řetězce výroby keramiky s důrazem na vztah jednotlivých fází technologického řetězce na výslednou barevnost keramiky. Nechybí stručné pojednání o vnímání barev a způsobech jejich objektivního popisu. Text úvodních kapitol trpí některými nešvary poukazujícími na nevyzrálý způsob práce s odbornou literaturou: a) problém soustředění se na podstatné informace, b) problém s vhodným strukturováním textu a c) přebírání dlouhých pasáží z jednoho zdroje. Na druhou stranu je potřeba ocenit práci s cizojazyčnou literaturou a nutnost absorbovat pro archeologa náročné technologické aspekty zadaného tématu.

V metodice autorka podrobně charakterizuje výběr zkoumané kolekce, způsob dokumentace jednotlivých nádob a způsob jejich popisu. Autorka vytypovala 30 nádob ze tří klíčových fází bylanského sídliště (po deseti z každé vybrané periody) podle míry dochovanosti původní nádoby se snahou minimalizovat množství ploch dorekonstruovaných při konzervaci nádob, které by omezovaly komplexní vyhodnocení barevnosti. Na nádobách kresebně dokumentovala výskyt barevných ploch a charakter přechodu mezi těmito plochami. Barevnost zaznamenávala v Munsellově barevné notaci. Kresebná dokumentace je doprovázena též fotodokumentací plošné mapující barevnost vnějšího i vnitřního povrchu nádob.

Ve vyhodnocení autorka vhodně redukovala barevnou variabilitu na několik základních barevných jevů interpretovatelných z hlediska výpalu. Mimo jiné zohlednila míru barevné homogenity, barevnou zonalitu a rozdíly v barevnosti vnější a vnitřní strany nádob. V základním vyhodnocení soustředí pozornost na rozdíly mezi jednotlivými obdobími. Kromě charakteru barevnosti v jednotlivých zastoupených chronologických fázích zároveň hledala asociace mezi barevností a dalšími vlastnostmi keramiky: použitým keramickým materiálem, velikostí a tvarem nádob. Studovaná kolekce není dostatečně veliká, aby v těchto analýzách dospěla k statisticky robustním číslům, přesto zvážením možných vazeb barevnosti na vybrané vlastnosti keramiky upozorňuje na

možné faktory zapříčiňující potenciální rozdíly v barevnosti. Zároveň ve výsledcích najdeme srovnání s experimentální kolekcí keramiky, které směřuje k interpretaci základního typu použitého vypalovacího zařízení.

Autorka výsledky v diskuzi střizlivě komentuje a interpretuje v intencích výpovědní hodnoty, kterou získaná data mají. Výsledky nepřinášejí žádná převratná zjištění, což může být dáno omezeným počtem studovaných nádob. Nicméně zřejmé trendy ve vývoji způsobu výpalu bylo možné konstatovat. Počet studovaných nádob považuji za adekvátní, vzhledem k průkopnickému charakteru tématu.

Závěrem lze konstatovat, že práce splnila svůj cíl a lze ji bez váhání doporučit k obhajobě. Autorka se úspěšně vypořádala s výstavbou vlastní metodiky, která byla u práce s netradičním tématem zásadní. Množství zpracovaného materiálu zvážené v kontextu zadaného tématu považuji za adekvátní bakalářské práci. Výsledky jsou vhodně vyhodnoceny. Vyznění práce však sráží těžkopádný styl, nevyzrálé vyjadřování a mechanické práce se zdroji informací.

V Hradci Králové dne 21. 1. 2019

Richard Thér